

NORGES HØYESTERETT

Den 6. juni 2018 avsa Høyesterett dom i

HR-2018-1058-A, (sak nr. 2017/2028), sivil sak, anke over dom,

A (advokat Andreas Meidell – til prøve)

NOAH – for dyrs rettigheter (partshjelper) (advokat Stephen Knudtzon)

mot

Staten v/Justis- og beredskapsdepartementet (Regjeringsadvokaten v/advokat Torje Sunde)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Berglund**: Saken gjelder gyldigheten av Politidirektoratets vedtak om avliving av hund.
- (2) A eier hannhunden Bob, som er en blanding av boxer, schæfer og rottweiler. Hunden var om lag åtte år gammel da hendelsene som danner grunnlag for avlivingsvedtaket, fant sted. Den veier mellom 40 og 50 kilo.
- (3) Den 6. september 2015 passet B, en bekjent av A, hunden for ham. B tok Bob med på en tur i Grønlandsleiret i Oslo. Der bandt han hunden til en benk utenfor hamburgerrestauranten Max, mens han selv gikk inn. Kort tid etter observerte en politipatrulje at Bob bet en forbipasserende mann i buksebeinet. Patruljen stoppet, men oppfattet hunden som aggressiv og avventet situasjonen til B kom ut. Mens patruljen snakket med B, forsøkte Bob å komme seg løs ved å dra i båndet. Hunden gjorde samtidig et utfall mot politibetjentene. Etter at B hadde løsnet Bob fra benken og gikk med hunden bortover gaten, bykset den plutselig opp på en barnevogn som ble trillet forbi. B fikk dratt hunden tilbake, mens båndet sto i helspenn. Denne episoden ble observert av en annen politipatrulje, som oppfattet situasjonen som så farlig for publikum at den stoppet for å bistå. Kort tid etter hoppet Bob opp på en forbipasserende kvinne og bet eller rispet henne slik at det gikk hull på huden og hun fikk et kraftig blåmerke. Deretter glefset Bob mot

flere som passerte, blant annet en syklist, før politiet fikk den inn i en sidegate som ble avstengt i påvente av at Viking kom og tok hånd om hunden.

- (4) Bob ble samme dag tatt i forvaring av politiet, og hunden har vært på kennel siden. Politiet traff 9. oktober 2015 vedtak om at Bob skulle avlives i medhold av hundeloven § 18 første ledd, jf. § 24 første ledd bokstav f. Etter klage ble vedtaket 4. desember 2015 opprettholdt av Politidirektoratet.
- (5) Oslo tingrett avsa 25. august 2016 dom med slik domsslutning:
- "1. Staten ved Justis- og beredskapsdepartementet frifinnes.**
- 2. A betaler kr 48.850 i sakskostnader til staten ved Justis- og beredskapsdepartementet innen to uker fra dommens forkynnelse."**
- (6) Tingretten la til grunn at Bob uprovosert hadde angrepet flere mennesker, var uforutsigbar og utgjorde en fare for de som passerte på gaten. Retten fant videre at det forelå risiko for at hunden også i fremtiden ville kunne skade mennesker og skape utrygghet. Etter en samlet vurdering, hvor muligheten for omplassering er drøftet, fant tingretten at avliving ikke var et uforholdsmessig inngrep.
- (7) A anket dommen til Borgarting lagmannsrett, som 4. oktober 2017 avsa dom med slik domsslutning:
- "1. Anken forkastes.**
- 2. I sakskostnader for lagmannsretten betaler A til staten v/Justis- og beredskapsdepartementet 71 325 – syttientusentrehundreogtjuefem – kroner innen to uker fra forkynnelsen av dommen."**
- (8) Lagmannsrettens avgjørelse er avsagt under dissens. Flertallet i lagmannsretten sluttet seg i hovedsak til tingrettens begrunnelse. Det ble lagt vekt på at hendelsene var alvorlige og hadde et betydelig skadepotensial. Flertallet la videre til grunn at angrepene skjedde uten foranledning, og at det ikke var snakk om en særegen situasjon som vanskelig kan oppstå igjen. Mindretallet la til grunn at det var tale om en spesiell situasjon som eskalerte etter en mindre alvorlig opptakt. Etter mindretallets syn kunne enhver hund ha reagert på samme måte, og mindretallet mente at det derfor ikke var fare for gjentakelse. Videre la mindretallet vekt på det etisk betenkelige ved å avlive et friskt dyr.
- (9) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder bevisbedømmelsen og rettsanvendelsen.
- (10) For Høyesterett er det innhentet en skriftlig erklæring fra politibetjent Normann og fra B. Videre er foreningen "NOAH – for dyrs rettigheter" (NOAH) kommet inn som partshjelper. A og NOAH har som ny anførsel for Høyesterett gjort gjeldende at det ikke foreligger et angrep eller en skade i hundelovens forstand. Utover dette står saken i samme stilling som for lagmannsretten.
- (11) Saken er i Høyesterett behandlet i sammenheng med HR-2018-1057-A, som også gjelder gyldigheten av forvaltningsvedtak om avliving av hund
- (12) Den ankende part, A, har i hovedsak gjort gjeldende:

- (13) Etter hundeloven § 18 må det foreligge et angrep eller en skade for at avliving skal være aktuelt. Det er ikke tilfellet i denne saken, og grunnvilkårene for avliving er derfor ikke oppfylt. Et angrep forutsetter aggressiv, målrettet adferd som utøves i skadehensikt. Vurderingen må foretas ut fra hva som er alminnelig hundeadferd. Hendelsene på Grønland er ikke å anse som angrep i hundelovens forstand, men var handlinger fra en kontaktsøkende hund i et stressende miljø. Politiet har derfor tolket Bobs adferd uriktig.
- (14) Bob har heller ikke skadet noen, slik dette begrepet er brukt i hundeloven. Det fremgår av forarbeidene at det skal avgrenses mot riss og småsår. Dersom Høyesterett mener det foreligger en skade, er denne i så tilfelle svært beskjeden.
- (15) Under enhver omstendighet vil det være uforholdsmessig å avlive Bob på bakgrunn av hendelsene på Grønland. Lagmannsrettens flertall har misforstått lovens forarbeider og lagt terskelen for avliving for lavt. Mindretallets begrunnelse for hvorfor Politidirektoratets vedtak er ugyldig, er treffende.
- (16) Ved uforholdsmessighetsvurderingen må det legges til grunn at det skjedde én episode på Grønland, som besto av flere sekvenser avgrenset i tid. Det er treffende å betegne det som en irregulær opptreden i en spesiell situasjon som ikke vil inntre igjen. Bob har verken før eller etter episoden vist annet enn vennlig og trygg adferd. Det er i ettertid gjennomført veterinærundersøkelser og adferdstesting, som bekrefter at hunden ikke er farlig. Det samme følger av uttalelser fra blant annet eieren av kennelen hvor hunden har vært de siste tre årene. I tillegg kommer at etiske hensyn taler mot avliving av en frisk hund. Det må videre legges vekt på at A ikke vil overlate Bob til andre igjen.
- (17) I denne saken er både alternative tiltak etter hundeloven § 17 om bruk av munnkurv mv., og eventuelt omplassering etter hundeloven § 24, mulig. Avliving skal da ikke skje.
- (18) Etter hundeloven § 25 kan retten prøve alle sider av saken. Det innebærer at det er faktum på domstidspunktet som skal legges til grunn.
- (19) A har lagt ned slik påstand:
- "1. Politidirektoratets vedtak av 4. desember 2015 om å avlive hunden Bob er ugyldig.**
 - 2. Ankemotparten dømmes til å betale til den ankende part saksomkostningene for tingretten og lagmannsretten med til sammen 152 328 kroner."**
- (20) Partshjelperen, *NOAH – for dyrs rettigheter*, har i hovedsak gjort gjeldende det samme som A, men har også vist til følgende:
- (21) Hunder er generelt kontaktsøkende, og normal hundeadferd kan derfor mistolkes av personer som ikke er hundekyndige. Dersom Bob avlives, vil det innebære at flere tusen hunder oppfyller grunnvilkåret for avliving, idet cirka 5 000 hundebitt årlig fører til legebesøk. Dette illustrerer at politiet har lagt terskelen for lavt.
- (22) NOAH har sluttet seg til påstanden fra A.
- (23) Ankemotparten, *staten ved Justis- og beredskapsdepartementet*, har i hovedsak gjort gjeldende:

- (24) Lagmannsrettens bevisbedømmelse og rettsanvendelse er riktig.
- (25) Etter statens syn er grunnvilkårene i hundeloven § 18 om angrep eller skade oppfylt. Uttrykket angrep omfatter for eksempel bitt og det at en hund hopper opp, med mindre det er klart at det ikke foreligger reell grunn til frykt, og det ikke er voldt skade. I denne saken foreligger det flere angrep som utgjorde en fare for sikkerheten til publikum. Videre ble en kvinne påført en skade etter bitt. Ved vurderingen av hendelsene skal det ikke legges vekt på hundens subjektive intensjon. I praksis innebærer § 18 første ledd at avliving er utgangspunktet ved skade eller ved angrep som innebærer reell fare.
- (26) Hendelsene var så alvorlige at avliving ikke er uforholdsmessig. Bob har vist at angrep er en del av hundens adferdsmønster. Angrepene skjedde under en alminnelig bytur og ikke i en helt spesiell situasjon som vanskelig kan oppstå igjen. Skadepotensialet ved et nytt angrep er stort. Det kan ikke legges særlig vekt på de sakkyndiges uttalelser ettersom disse ikke vektlegger den faktiske hendelsen. Lovgiver har videre lagt til grunn at hundens egenverdi ikke er et selvstendig moment i uforholdsmessighetsvurderingen.
- (27) Domstolens prøving av saken bør skje innenfor de samme rammene som ved prøving av andre forvaltningsvedtak, men slik at skjønnet som er utøvd, prøves fullt ut.
- (28) Staten ved Justis- og beredskapsdepartementet har lagt ned slik påstand:
- "1. Anken forkastes.**
 - 2. Staten ved Justis- og beredskapsdepartementet tilkjennes sakskostnader for Høyesterett."**
- (29) *Mitt syn på saken*
- (30) Jeg er kommet til at anken bør forkastes.
- (31) Saken gjelder gyldigheten av Politidirektoratets vedtak om avliving av hunden Bob. Den reiser særlig spørsmål om hva som ligger i uttrykkene "angrepet" og "skade" etter hundeloven § 18, og når en avliving er "uforholdsmessig".
- (32) Før jeg går inn på hundeloven § 18, nevner jeg at A har anført at bestemmelsen i hundeloven § 25 om at retten har kompetanse til å prøve alle sider av saken, innebærer at prøvingen må skje ut fra faktum på domstidspunktet. Staten, på sin side, har anført at prøvingen skal skje ut fra faktum på vedtakstidspunktet, men med full domstolsprøving av skjønnet. På samme måte som i HR-2018-1057-A, som denne saken ble forhandlet i sammenheng med, mener jeg at prøvingstidspunktet er uten betydning for resultatet. Jeg går derfor ikke nærmere inn på det.
- (33) *Kravene om skade eller angrep etter hundeloven § 18*
- (34) I HR-2018-1057-A avsnitt 27 og 28 har førstvoterende redegjort for formålet med hundeloven, som jeg viser til. Det fremgår her at loven er ment å legge til rette for et positivt og samfunnsgagnlig hundehold, til glede for den enkelte hundeholder, samtidig som behovet for sikkerhet og trygghet skal ivaretas. Hundeloven § 18 om avliving eller

omplussing av hund etter uønskede hendelser må derfor tolkes og anvendes med dette som bakgrunn.

- (35) Jeg går så over til å se på grunnvilkårene i § 18. Bestemmelsens første og andre ledd lyder:

"En hund som har angrepet eller skadet et menneske, kan politiet i ettertid vedta å avlive dersom ikke dette fremstår som et uforholdsmessig tiltak. Det samme gjelder hvis hunden har jaget eller skadet tamrein, husdyr eller hjortevilt, eller hvis den har skadet en annen hund eller kjæledyr. Ved vurderingen skal det særlig legges vekt på hvilken fare som har vært tilstede, påført skade, den risiko og utrygghetsfølelse hunden og hundeholdet kan antas å medføre i fremtiden og hundens nytteverdi. Hundens økonomiske verdi eller det økonomiske tap etter påført skade skal ikke tillegges vekt.

Dersom det anses praktisk mulig og forsvarlig, skal politiet søke å omplassere en hund fremfor å avlive den."

- (36) For tingretten og lagmannsretten var det enighet om at grunnvilkårene om angrep eller skade var oppfylt. For Høyesterett er det imidlertid anført at hundens oppførsel verken kan karakteriseres som angrep eller skade i lovens forstand.
- (37) Jeg ser først på hva som ligger i vilkåret "angrepet" etter hundeloven.
- (38) Vilket er ikke nærmere definert i loven, men den tidligere bestemmelsen i straffeloven 1902 § 354 og forarbeidene til hundeloven § 18 kaster et visst lys over det. Etter § 354 kunne en løs hund avlives dersom den hadde "anfalt" en person. I forslaget til ny hundelov, i Justis- og politidepartementets høringsnotat (2000) punkt 6, foreslo departementet å videreføre dette som et vilkår for avliving. Uttrykket er nærmere forklart i Ot.prp. nr. 48 (2002–2003) side 133, hvor det fremgår at det omfatter tilfeller hvor hunden direkte angriper en person ved "å bite, gripe fatt i eller hoppe opp på vedkommende", og "tilfeller hvor den f.eks. ved truende atferd har forsøkt å hindre vedkommende i å passere".
- (39) Forslaget møtte kritikk da det ble sendt på høring. Departementet besluttet derfor å endre formuleringen fra "anfalle" til "angrepet". Årsaken var at "angrepet" ville være lettere å forstå språklig, og at det var et noe snevrere uttrykk. Om endringen heter det i Ot.prp. nr. 48 (2002–2003) side 154,

"Ordet 'anfalt' dekker alt fra bitt og glefsing til at en hund griper fatt i, hopper opp på eller truer noen slik at noen f.eks. hindres i å passere. Hvis det dreier seg om et anfall som ikke har voldt noen skade, og som ikke gir noe reelt grunnlag for frykt, bør imidlertid avliving etter departementets syn klart være uaktuelt. Er det tale om lekne og kontaktsøkende hunder som gjør småbarn utrygge selv om hundene egentlig ikke kan anses som farlige, bør utgangspunktet være at problemet løses ved advarsel og bedre eierkontroll med hunden, jf. særlig utk. § 17, eventuelt omplassering, før det overhodet kan være grunn til å overveie avliving. Gjelder det hunder som skremmer nabolaget og hindrer barn og barnefamilier fra å utfolde seg normalt der, kan således avliving bli aktuelt i medhold av utk. § 24 første ledd bokstav e."

- (40) Slik jeg leser forarbeidene, skal uttrykket angrep forstås slik at det omfatter adferd som å bite, glefse, gripe fatt i og hoppe opp på, med mindre adferden er slik at den ikke gir grunnlag for reell frykt. Samlet innebærer dette en viss innstramning sammenliknet med den tidligere bestemmelsen i § 354.

- (41) Den ankende part har anført at et angrep forutsetter en aggressiv målrettet adferd, og at alminnelig hundeadferd tilsier at det må innfortolkes et krav om at hunden knurrer eller viser andre klare tegn på aggresjon, før det kan karakteriseres som et angrep.
- (42) Etter mitt syn gir ikke lovens ordlyd eller forarbeidene grunnlag for å oppstille slike vilkår. I praksis ville det innebære en innsnevring av det anvendelsesområdet som lovgiver uttrykkelig har definert.
- (43) Jeg går så over til å vurdere om hendelsene på Grønland er å anse som angrep i hundelovens forstand.
- (44) Den første episoden skjedde altså utenfor en hamburgerrestaurant, hvor Bob sto bundet, om lag en meter fra inngangen. Bob bet en forbipasserende mann i buksebeinet, kanskje fordi mannen kom noe overraskende på hunden. Buksen ble ikke ødelagt, men politipatruljen som observerte hendelsen, oppfattet hunden som aggressiv og mannen som svært redd. Etter nærmere samtale ble det klart at mannen skvatt da hunden tok tak i buksebeinet, og at han ble skjelven, men ikke redd. Slik jeg ser det, må det likevel karakteriseres som et angrep i hundelovens forstand.
- (45) Hunden hadde videre et utfall mot politibetjentene mens den sto bundet. De måtte hoppe unna, i frykt for å bli bitt. Slik dette er beskrevet av politibetjentene som opplevde det, må også dette anses som et angrep.
- (46) Den mest alvorlige hendelsen inntraff mens Bob ble holdt i bånd av B, og er beskrevet slik av en passerende politipatrulje:
- "Idet de var på høyde med hverandre, med litt avstand, snudde Bob seg mot barnevognen og hoppet mot den. Så vidt jeg husker så var det fysisk kontakt mellom hunden og barnevognen. Bob hoppet høyt nok til å få hodet og forlabbene over kanten på barnevognen – altså den delen som barnet lå i. Han hoppet inn slik at han traff høyre side av barnevognen. Forlabbene traff kanten, mens hodet bøyde ned mot barnet ...**
- B fikk dratt Bob vekk via hundebåndet. Han måtte bruke stor kraft, og båndet sto i spenn. Slik jeg oppfattet det, var det dette som forhindret Bob i å få hodet sitt nedi bæredelen som barnet lå i."**
- (47) Etter mitt syn er det ikke tvilsomt at dette var et angrep. Det ble oppfattet som meget skremmende av de politibetjentene som rapporterte om hendelsen.
- (48) Kort tid etter episoden med barnevognen hoppet Bob opp og bet en kvinne i armen, før hunden glefset etter en syklist. Det har vært reist spørsmål ved om kvinnen ble bitt eller rispet med en klo. Lagmannsretten la, etter umiddelbar bevisførsel, til grunn at det var tale om et bitt. Ut fra hva som er fremkommet for Høyesterett, kan jeg ikke se at det er grunnlag for å fravike denne vurderingen. Etter mitt syn var både bittet og glefsingen, som var rettet mot tilfeldige forbipasserende, angrep i hundelovens forstand.
- (49) Den ankende part har anført at hendelsene mer treffende kan betegnes som voldsom hilsing. Det er vist til at Bob er en kontaktsøkende hund, som var nervøs og i en ukjent situasjon.
- (50) Jeg er ikke enig i dette. Selv om hunder kan hilse på personer på ulike måter og med ulike intensiteter, samtidig som mennesker kan reagere forskjellig ut fra om de er hundekyndige

eller ikke, er det ut fra de tidsnære beskrivelsene lite treffende å se hendelsene som et utslag av at Bob søkte kontakt. Slik jeg ser det, var det snakk om flere ulike angrep. Angrepene må ses i sammenheng, og det er da ikke tvil om at de var egnet til å skape reell frykt.

- (51) Etter mitt syn er det derfor ikke tvilsomt at grunnvilkåret om angrep er oppfylt i denne saken.
- (52) Jeg skal likevel se noe nærmere på det alternative grunnvilkåret "skadet", før jeg går over på uforholdsmessighetsvurderingen.
- (53) Vilkåret "skadet" er ikke nærmere definert i hundeloven eller i forarbeidene. Derimot er uttrykket "vesentlig skade", som benyttes i hundeloven § 18 fjerde ledd bokstav a om at angrep på barn normalt skal føre til avliving, definert i § 2 bokstav d som "skader som anses som kroppsskade etter straffeloven § 273". Etter straffeloven foreligger det en kroppsskade dersom noen "skader en annens kropp eller helse, gjør en annen fysisk maktesløs eller fremkaller bevisstløshet eller liknende tilstand hos en annen". Et typisk eksempel på en kroppsskade er bruddskader, et annet er større sår som etterlater arr på synlig sted.
- (54) Om grensen mellom "vesentlig skade" og "skade" heter det i Ot.prp. nr. 48 (2002–2003) side 156:
- "Med vesentlig skade menes skader som må anses som legemsbeskadigelse i samsvar med straffeloven § 229 og dessuten bitt i hodet. Andre tilfeller – som angrep med skrapemerker etter klør eller bitt uten bløding eller med sår som er så vidt små at de ikke ville bli regnet som legemsskade etter straffeloven § 229 – må underkastes en bredere bedømmelse etter den alminnelige regelen i utk. § 18 første ledd".**
- (55) Skade retter seg dermed mot de mindre alvorlige krenkelsene av kroppen. Slik jeg leser forarbeidene, vil merker som er omtalt i sitatet over, normalt falle inn under begrepet skade, men spørsmålet om avliving vil, også når det er et barn som er skadet, bero på en samlet vurdering hvor det også ses hen til blant annet fare og risiko. Jeg oppfatter videre forarbeidene slik at ikke enhver kroppskrenkelse i straffelovens forstand er en skade i hundelovens forstand.
- (56) I denne saken har Bob bitt en tilfeldig forbipasserende kvinne. Bittet gikk gjennom huden, slik at det oppsto infeksjonsfare. Hun ble også påført et betydelig blåmerke, som ga smerter i flere dager. Etter mitt syn er det ikke tvilsomt at dette er å anse som en skade i hundelovens forstand.
- (57) *Oppsummert* foreligger det flere angrep og en skade i denne saken. Dette innebærer at grunnvilkårene i § 18 er oppfylt.
- (58) *Spørsmålet om avliving vil være et uforholdsmessig tiltak*
- (59) Selv om et eller begge grunnvilkår er oppfylt, kan avliving bare skje dersom dette ikke fremstår som et "uforholdsmessig tiltak", jf. hundeloven § 18 første ledd. Den nærmere forståelsen av dette begrepet, og hvor terskelen for avliving skal ligge, er nærmere redegjort for i HR-2018-1057-A avsnitt 42, som er avsagt tidligere i dag. Jeg bygger på

det som fremkommer der, og viser til at dommen slår fast at § 18 første ledd ikke oppstiller en hovedregel om avliving.

- (60) Ved vurderingen av om avliving vil være et uforholdsmessig inngrep, skal det etter loven særlig legges vekt på "hvilken fare som har vært tilstede, påført skade, den risiko og utrygghetsfølelse hunden og hundeholdet kan antas å medføre i fremtiden og hundens nytteverdi". Vurderingen skal foretas med utgangspunkt i objektive, ytre omstendigheter, jf. HR-2018-1057-A avsnitt 41.
- (61) Selv om skaden som den forbipasserende kvinnen fikk i denne saken ikke er stor, kan den heller ikke beskrives som bagatellmessig. Skaden er videre et resultat av et angrep som hadde et betydelig skadepotensial.
- (62) Også angrepet på barnevognen hadde et stort skadepotensial, og det fremstår som rent hell at Bob ikke kom nær barnet eller at vognen ikke veltet. Den ene polititjenestemannen som observerte hendelsen, var hundekyndig, og i hans anmeldelse fremgår det at han oppfattet "situasjonen som akutt farlig for publikum".
- (63) I tillegg til disse episodene må det ved vurderingen av faren ses hen til at Bob bet en mann i buksebeinet, gjorde utfall mot politibetjentene og glefset mot en forbipasserende syklist. Selv om disse tre episodene enkeltvis ikke ville vært tilstrekkelige til å begrunne avliving, bekrefter de at Bob var aggressiv, og at hunden har angrep som del av sitt handlingsmønster. Jeg tilføyer at politiet fant det nødvendig å ta Bob inn i en sidegate som ble sperret, for å hindre ytterligere skader.
- (64) Den ankende part har vist til at episodene må anses som én hendelse, med flere sekvenser, og at dette gjør hendelsen mindre alvorlig. Etter mitt syn er ikke dette en dekkende beskrivelse. Det er tale om flere ulike angrep, mot forskjellige personer, over et visst tidsrom, hvor hunden vekselvis var rolig og sint, men gjennomgående uforutsigbar.
- (65) Etter loven er også fremtidig risiko og trygghetsfølelse av betydning. Den ankende part har anført at adferdstesting, veterinærundersøkelser og Bobs etterfølgende opptreden på kennel viser at det ikke er noen fare for at hunden vil opptre aggressivt igjen. For så vidt gjelder den generelle betydningen av hundesakkyndige uttalelser, viser jeg til det som er sitert fra forarbeidene i HR-2018-1057-A avsnitt 41 om den varierende kvaliteten i uttalelser fra hundesakkyndige. Jeg bemerker at ingen av de sakkyndige i denne saken synes å ha tatt inn over seg alvoret i hendelsene på Grønland, og de har heller ikke kunnet gi noen nærmere forklaring på angrepene. Testing i kontrollerte omgivelser og opphold i et beskyttet miljø på kennel gir få holdepunkter for å vurdere faren for nye angrep.
- (66) Ved vurderingen av fremtidig risiko må det ses hen til at Bob, uten foranledning, angrep flere i et travelt byområde hvor det ikke er unormalt at personer kommer tett og uforvarende på en hund. Situasjonen synes å ha eskalert, muligens fordi politiet grep inn, men det vil typisk være tilfelle at noen griper inn for å hjelpe dersom en hund går til angrep. Det fremgår videre av politiforklaringene til A og B at hunden hadde det med å bli nervøs og aggressiv når den sto bundet, slik at det ikke var et engangstilfelle at hunden ble engstelig i slike situasjoner.
- (67) Jeg er derfor enig med lagmannsrettens flertall i at det foreligger en reell og ikke ubetydelig risiko for at Bob også i fremtiden kan komme til å reagere på tilsvarende måte.

- (68) Som fremhevet i HR-2018-1057-A avsnitt 32, med videre henvisninger til forarbeidene, vil avliving kunne være uforholdsmessig dersom det er "... tale om en veltilpasset, godt behandlet hund med rolig gemytt, som har opptrådt irregulært i en helt spesiell situasjon som vanskelig kan oppstå igjen, taler det mot å avlive den." Etter mitt syn er dette ikke tilfelle her.
- (69) Etter § 18 skal også hundens nytteverdi tas i betraktning ved uforholdsmessighetsvurderingen. Jeg viser her til HR-2018-1057-A avsnitt 39 om den nærmere forståelsen av dette vilkåret. Selv om hunden har stor følelsesmessig betydning for A og hans familie, er dette i seg selv ikke tilstrekkelig til at avliving kan ses som uforholdsmessig i saken her.
- (70) Jeg nevner til slutt at lovgiver har lagt til grunn at hundens egenverdi og de etiske sidene ved å avlive et friskt dyr, ikke skal vurderes særskilt. Dette er nærmere drøftet i HR-2018-1057-A avsnitt 37 og 38, og det er derfor ikke grunn for meg til å gå ytterligere inn på dette.
- (71) Selv om vilkårene for avliving er oppfylt, skal politiet søke å omplassere hunden fremfor å avlive den dersom det anses praktisk mulig og forsvarlig, jf. hundeloven § 18 andre ledd. Videre gir § 17 hjemmel for å iverksette ulike tiltak for å ivareta sikkerheten og tryggheten til enkeltpersoner, allmennheten og dyr.
- (72) Med bakgrunn i de alvorlige hendelsene her fremstår ikke alternative tiltak etter § 17 som aktuelle. Bob ble holdt i bånd da flere av angrepene skjedde, uten at hundeholderen klarte å hindre dette. En omplassering er heller ikke aktuelt. På samme måte som tingretten og lagmannsrettens flertall mener jeg at egenskapene ved hunden som førte til angrepene, innebærer at omplassering ikke vil være et forsvarlig alternativ.
- (73) Jeg nevner at partshjelperen har anført at dersom Bob må bøte med livet, betyr det fare for avliving av et større antall familiehunder årlig. Det er vist til at hundebitt fører til flere tusen legebesøk hvert år. Etter mitt syn er det ikke grunnlag for en slik slutning. Det fremgår av hundeloven § 18 og dagens avgjørelser fra Høyesterett at det skal foretas en bred helhetsvurdering, og at normal, leken, hundeadferd ikke rammes av bestemmelsen. I skranken for Høyesterett ble det opplyst at Politidirektoratet treffer i underkant av tjue avlivingsvedtak i året, noe som indikerer at bestemmelsen synes å være praktisert i tråd med den terskelen som nå er lagt til grunn av Høyesterett.
- (74) *En samlet vurdering* av angrepene på tilfeldig forbipasserende i en normal bysituasjon, skaden i armen og det betydelige skadepotensialet som forelå, viser at det foreligger en reell og ikke ubetydelig risiko for nye angrep som ikke kan avhjelpes ved alternative tiltak. Avliving er ikke et uforholdsmessig tiltak.
- (75) Det følger av dette at Politidirektoratets vedtak er gyldig, og anken må derfor forkastes.
- (76) *Sakskostnader*
- (77) Staten har vunnet saken, og har i utgangspunktet krav på dekning av sine sakskostnader, jf. tvisteloven § 20-2 første og andre ledd.

- (78) Selv om saken ikke har budt på stor tvil, foreligger det tungtveiende grunner som gjør det rimelig at A og NOAH fritas for sakskostnadsansvaret for alle instanser, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd. Jeg legger her særlig vekt på at saken har reist uavklarte rettslige spørsmål som det har vært god grunn til å få prøvd.
- (79) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. Anken forkastes.
2. Sakskostnader tilkjennes ikke for noen instans.

- (80) Dommer **Noer:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (81) Dommer **Bull:** Likeså.
- (82) Kst. dommer **Sverdrup:** Likeså.
- (83) Justitiarius **Øie:** Likeså.
- (84) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. Anken forkastes.
2. Sakskostnader tilkjennes ikke for noen instans.

Riktig utskrift bekreftes: